

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Krystyna Turek : badacz folkloru i pedagog : przyczynek jubileuszowy

Author: Bogumiła Mika

Citation style: Mika Bogumiła. (2018). Krystyna Turek : badacz folkloru i pedagog : przyczynek jubileuszowy. W: B. Mika, M. Szyndler (red.), "Muzyka na Śląsku Cieszyńskim" (S. 38-50). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

Bogumiła Mika

UNIWERSYTET ŚLĄSKI W KATOWICACH

Krystyna Turek – badacz folkloru i pedagog Przyczynek jubileuszowy

Krystyna Turek należy do osób, które swoim życiem i działalnością naukową wzbogacają kulturę muzyczną Śląska Górnego i Cieszyńskiego. Ta znana badaczka folkloru – związana od ponad 40 lat z Uniwersytetem Śląskim w Cieszynie (niegdyś Filią UŚ w Cieszynie), wychowawczyni wielu pokoleń studentów wychowania muzycznego czy edukacji muzycznej – swoje zawodowe i naukowe życie związała z regionem, któremu dedykowana jest tematyka niniejszego tomu. Koniecznym wręcz wydaje się przypomnienie jej dokonań i zasług dla tutejszego środowiska.

Turek urodziła się 21 lutego 1946 roku w Woźnikach koło Lublińca w rodzinie Mańków. Świadectwo dojrzałości otrzymała w 1964 roku, po ukończeniu Liceum Muzycznego w Bytomiu. W tymże też roku rozpoczęła studia z zakresu teorii muzyki na Wydziale Teorii, Kompozycji i Dyrygentury Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej (obecnie Akademii Muzycznej) w Katowicach. Studia zwieńczyła pracą magisterską zatytułowaną: *Filip Gotschalk jako przedstawiciel stylu klasycznego w Polsce*, napisaną pod kierunkiem prof. dra hab. Leona Markiewicza. Przedmiotem tego opracowania była nieznana dotąd twórczość kompozytora śląskiego – z przełomu XVIII i XIX wieku – działającego na Jasnej Górze w Częstochowie. Twórczość ta stała się możliwa do omówienia po uprzednim odczytaniu (z mikrofilmów) głosów instrumentalnych i wokalnych zachowanych w jasnogórskim archiwum klasztornym, a następnie po zrekonstruowaniu przez Autorkę pięciu partytur utworów. Wysiłek badawczy Turek – poza pracą magisterską – zwieńczony został jeszcze kilkoma innymi publikacjami¹,

¹ K. TUREK: *Śląski kompozytor Filip Gotschalk jako przedstawiciel stylu klasycznego w Polsce*. W: *Tradycje Śląskiej Kultury Muzycznej*. Zesz. II. Prace Archiwum Śląskiej Kultury Muzycznej przy Bibliotece Głównej Akademii Muzycznej w Katowicach nr 6. Red. K. MUSIOŁ. Katowice 1980, s. 51–55; K. TUREK: *Nieznany kompozytor śląski – Filip Gotschalk*. W: *Tradycje Śląskiej Kultury Muzycznej*. Zesz. III. Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej we Wrocławiu nr 28. Wrocław 1981, s. 195–208; EADEM: *Twórczość wokalnie-instrumentalna Filipa Gotschalka kompozytora z Jasnej Góry*. „Studia Claromontana” 1987, t. 8, s. 242–248; EADEM:

jak również wykonaniem *Mszy żałobnej* Gotschalka w murach Akademii Muzycznej w Katowicach.

Zainteresowania badawcze Turek skoncentrowane na zagadnieniach kultury muzycznej regionu śląskiego – zainicjowane podczas studiów – kontynuowane były również w latach następnych. Świadczą o tym takie publikacje, jak: *Kompozytorzy i muzykolodzy środowiska katowickiego* (1982)² czy *Utwory i publikacje członków katowickiego oddziału Związku Kompozytorów Polskich* (1994)³. Warto przypomnieć, iż w pracy *Kompozytorzy i muzykolodzy środowiska katowickiego* zredagowanej przez Ewę Bocek i Andrzeja Korneckiego (z przedmową Adolfa Dygacza) przedstawione zostały sylwetki tak ważnych postaci górnośląskiego środowiska naukowo-muzycznego (choć niestety w większości już tworzące minioną historię kultury muzycznej), jak: Jadwiga Bobrowska (1948–2006), Edward Bogusławski (1940–2003), Adolf Dygacz (1914–2004), Aleksander Glinkowski (1941–1991), Henryk Mikołaj Górecki (1933–2010), Czesław Grabowski (ur. 1946), Eleonora Grządzielówna (1921–1993), Jan Wincenty Hawel (ur. 1936), Wojciech Kilar (1932–2013), Eugeniusz Knapik (ur. 1951), Zenon Kowalowski (ur. 1939), Grażyna Krzanowska (ur. 1952), Andrzej Krzanowski (1951–1990), Aleksander Lasoń (ur. 1951), Ernest Małek (1944–2007), Leon Markiewicz (ur. 1928), Władysława Markiewiczówna (1900–1982), Adam Mitscha (1892–1992), Karol Musioł (1929–1982), Alina Nowak-Romanowicz (1907–1994), Józef Podobiński (1925–1993), Witold Szalonek (1927–2001), Józef Świder (1933–2014) oraz Piotr Warzecha (1941–2015).

W obszar kultury muzycznej Śląska wpisują się też rozprawy teoretyczne Turek dedykowane twórczości: Jana Gawlasa, Władysława Macury, Ryszarda Gabrysia, Franciszka Rylinga, Markiewiczówny, Kowalowskiego, oraz jej opracowania dotyczące związków folkloru z muzyką kompozytorów śląskich⁴.

Filip Gotschalk – kompozytor z Jasnej Góry. „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 1988, t. 14, s. 253–260.

2 K. TUREK, E. BOCEK, A. KORNECKI: *Kompozytorzy i muzykolodzy środowiska katowickiego*. Katowice 1982, s. 29.

3 K. TUREK, J. BAUMAN-SZULAKOWSKA, M. DZIADEK: *Utwory i publikacje członków katowickiego oddziału Związku Kompozytorów Polskich*. Katowice 1994, s. 71.

4 K. TUREK: „*Suita na fortepian*” Jana Gawlasa. W: *Muzyka fortepianowa*. Zesz. VI. Prace Specjalne Akademii Muzycznej w Gdańsku nr 37. Gdańsk 1985, s. 259–273; TAŻ: *Jan Gawlas – nota biograficzna*. Katowice 1988, s. 115–117; EADEM: *Twórczość fortepianowa Władysława Macury*. W: *Muzyka fortepianowa*. Zesz. VII. Prace Specjalne Akademii Muzycznej w Gdańsku nr 42. Gdańsk 1987, s. 193–208; EADEM: *O muzyce organowej Ryszarda Gabrysia*. W: *Organy i muzyka organowa*. Zesz. VII. Prace Specjalne Akademii Muzycznej w Gdańsku nr 44. Gdańsk 1988, s. 243–260; EADEM: *Muzyka fortepianowa Ryszarda Gabrysia*. W: *Muzyka fortepianowa*. Zesz. XIII. Prace Specjalne Akademii Muzycznej w Gdańsku nr 63. Gdańsk 2004, s. 284–295; EADEM: *Franciszek Ryling – pedagog, dyrygent, kompozytor*. W: *Tradycje Śląskiej Kultury Muzycznej*. Zesz. VI. Zeszyty Naukowe Akademii Muzycznej we Wrocławiu nr 59. Wrocław 1992, s. 211–227; EADEM: *Ryling Franciszek*. W: *Polski Słownik Biograficzny*. Wrocław–Warszawa–Kraków 1992, t. 33/34, zeszyt 139, s. 482–484; EADEM: *Franciszek Ryling – pedagog, kompozytor, dyrygent. Wspomnienie w 110. rocznicę jego urodzin*. W: *Kultura muzyczna Katowic i jej dzieje*. Red. A. BARCIAK. Katowice 2013, s. 159–164; EADEM: *Utwory fortepianowe Władysławy*

Jakkolwiek już na ostatnim roku studiów Turek podjęła pracę dydaktyczną w Liceum Muzycznym w Bytomiu (którą kontynuowała przez pięć lat), to nowy etap działalności dydaktycznej zainicjował właściwie dopiero rok 1973. Wówczas bowiem podjęła ona pracę w tworzonym właśnie Zakładzie Wychowania Muzycznego⁵ w Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie⁶, w Zakładzie, którym kierował wówczas Gabrys.

Można też przyjąć, iż wtedy właśnie – a więc w 1973 roku Turek rozpoczęła właściwą działalność naukową. Pracując pod kierunkiem prof. dra hab. Dygacza⁷, podjęła tematy badawcze z zakresu folklorystyki śląskiej z uwzględnieniem zjawisk folkloru słownego i muzycznego, w tym przede wszystkim pieśni ludowej. Jej pierwsze publikacje skupione były wokół dokumentalistów twórczości ludowej, zasłużonych folklorystów Śląska Cieszyńskiego i Górnego (Andrzej Cinciała, Jan Tacina, Józef Lompa)⁸. Systematyczne badania nad rozpoznaniem zasobów źródłowych muzycznego folkloru Śląska zaowocowały rozprawą doktorską *Pieśni ludowe na Górnym Śląsku w XIX i w początkach XX wieku. Zarys dziejów badań i charakterystyka źródeł*, obronioną z wyróżnieniem na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego w 1982 roku. W roku następnym (1983) rozprawa została wyróżniona Nagrodą III stopnia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Skrócona zaś wersja doktoratu zatytułowana *Pieśni ludowe na Górnym Śląsku w XIX i w początkach XX wieku. Charakterystyka poetycko-muzyczna źródeł* ukazała się drukiem w 1986 roku⁹.

Markiewiczówny dla dzieci. W: *Muzyka fortepianowa*. Zesz. IX. Prace Specjalne Akademii Muzycznej w Gdańsku nr 49. Gdańsk 1992, s. 257–269; EADEM: *Koncerty fortepianowe Zenona Kowalowskiego dla dzieci*. W: *Muzyka fortepianowa*. Zesz. X. Prace Specjalne Akademii Muzycznej w Gdańsku nr 53. Gdańsk 1995, s. 201–217; EADEM: *Śląskie pieśni powstańcze w twórczości kompozytorów środowiska katowickiego*. W: *Tradycje Śląskiej Kultury Muzycznej*. Zesz. V. Zeszyty Naukowe Akademii Muzycznej we Wrocławiu nr 49. Wrocław 1990, s. 107–116.

5 Zakład Wychowania Muzycznego istniejący od 1974 roku kilkakrotnie zmieniał swoją nazwę. Najpierw był to Instytut Wychowania Muzycznego i Plastycznego, później Instytut Wychowania Muzycznego, następnie Instytut Pedagogiki Muzycznej i wreszcie, od roku 2000 – Instytut Muzyki.

6 Od maja 1971 roku Wyższe Studium Nauczycielskie – mieszczące się w budynku dzisiejszego Wydziału Artystycznego – stało się Filią Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Od roku akademickiego 1973/74 w Filii prowadzone były pełne studia magisterskie. Ostatecznie status Filii ustabilizował się w roku 1977, kiedy to w jej ramach powstał Wydział Pedagogiczno-Artystyczny. Por. http://www.institutmuzyki.us.edu.pl/?p=p_10&sName=o-instytucie [dostęp: 12.04.2017].

7 Adolf Dygacz kierował Zakładem Teorii Muzyki i Folklorystyki Muzycznej w Instytucie Wychowania Muzycznego w latach 1981–1992.

8 K. TUREK: *Andrzej Cinciała jako folklorysta cieszyński*. W: *Z zagadnień folkloru muzycznego na Śląsku Cieszyńskim*. Red. J. KUBIK. Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego nr 141. Katowice 1977, s. 89–100; K. TUREK: *Jan Tacina jako folklorysta muzyczny*. W: *Z zagadnień folkloru muzycznego...*, s. 138–153; EADEM: *Cechy tonalne pieśni ludowych ze zbioru Józefa Lompy*. „Kroniki Miasta Zabrze” 1982–1983, nr 13. Zabrze 1984, s. 158–163.

9 EADEM: *Pieśni ludowe na Górnym Śląsku w XIX i w początkach XX wieku. Charakterystyka poetycko-muzyczna źródeł*. Katowice 1986, s. 198.

Autorka wyszła w tej pracy od przedstawienia stanu badań nad górnośląską pieśnią ludową, by następnie skoncentrować się na takich zagadnieniach, jak poetyka tej pieśni (sposoby rozpoczynania utworów, środki składniowe, przekształcenia semantyczne – tropy, zdrobnienia i spieszczenia, wersyfikacja) oraz jej własności muzyczne (melodyka, zagadnienia tonalne, struktura linii melodycznej, metroritmika, forma). Publikacja była pierwszą tego rodzaju pracą analityczno-interpretacyjną, obejmującą zagadnienia poetyki i muzyki w tak szerokim zakresie. Warto dodać, że wzbogacona została wartościową bibliografią, do dziś przydatną w pracy naukowej nad omawianym zagadnieniem.

Po uzyskaniu doktoratu Turek kontynuowała badania dotyczące tradycyjnej twórczości ludowej. Zakres naukowych poszukiwań poszerzyła jednak o problematykę historyczną zjawisk folkloru, zagadnienia zróżnicowania gatunkowego, funkcjonalnego i tematycznego pieśni ludowych, kwestie klasyfikacji utworów oraz roli i znaczenia tradycji ludowych w kulturze narodowej. Publikowała przeglądowe artykuły poświęcone dziejom badań nad śląską pieśnią ludową, przedstawiała dorobek powojennej folklorystyki śląskiej, omawiała publikacje źródłowe z lat 1980–1990, a także podjęła próbę określenia funkcji i znaczenia pieśni ludowych w całości kształcie kultury Górnego Śląska¹⁰.

Warto przypomnieć, iż dzięki pracy Turek zostały zapoznane nieznane rękopisy Jana Kupca¹¹, zawierające jego unikatowe zapisy śląskich pieśni ludowych (pieśni obrzędowe, złodziejskie, więzienne, pogrzebowe, dziadowskie). Ponadto zaprezentowane zostały pasje folklorystyczne Jana Stanisława Bystronia, Piotra Świerca i Dygacza oraz przypomniane sylwetki zasłużonych folklorystów polskich, takich, jak: Stanisław Ciechanowski, Marcin Kopiec, Waław Michał Zaleski i Karol Lipiński, Józef Majchrzak, Karol Hławiczka. Odrębne studia, publikowane w pracach zbiorowych, zostały poświęcone górniczej pieśni ludowej¹².

10 EADEM: *Funkcje śląskiej pieśni ludowej*. W: *Tradycje Śląskiej Kultury Muzycznej*. Zesz. VII. Zeszyty Naukowe Akademii Muzycznej we Wrocławiu nr 65. Wrocław 1995, s. 163–169; EADEM: *Pieśń ludowa – jej funkcje i znaczenie w kulturze Górnego Śląska*. W: *Kultura. Język. Edukacja*. Red. R. MRÓZEK. Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach nr 1518. Katowice 1995, s. 243–257.

11 K. TUREK: *Pieśni złodziejskie i więzienne z zapisów Jana Kupca*. „Kwartalnik Opolski” 1986, nr 3, s. 46–54; EADEM: *Pieśni ludowe z rękopisów Jana Kupca*. W: *Tradycje Śląskiej Kultury Muzycznej*. Zesz. IV. Zeszyty Naukowe Akademii Muzycznej we Wrocławiu nr 43. Wrocław 1987, s. 378–396.

12 EADEM: *Wartości poznawcze pieśni górniczych*. W: *Kultura robotnicza. Progi i bariery*. Red. M.G. GERLICH, Z. GORCZYCA. Katowice 1987, s. 203–210; K. TUREK: *Ludowa pieśń górnicza – przegląd tematyki*. W: *Górnicy stan w wierzeniach, obrzędach, humorze i pieśniach*. Red. D. SIMONIDES. Katowice 1988, s. 207–249; K. TUREK: *Pieśni górnicze ze zbiorów Stanisława Wallisa*. „Zeszyty Chorzowskie” 1999, t. 4. Red. Z. KAPAŁA. Chorzów 2000, s. 179–201; K. TUREK: *Pieśni górnicze w badaniach naukowych Adolfa Dygacza*. W: *Współczesność spadkobiercą tradycji. Z problematyki śląskiej kultury muzycznej*. Red. J. BAUMAN-SZULAKOWSKA. Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego nr 1912. Katowice 2000, s. 95–105; K. TUREK: *Pieśni górnicze jako przedmiot refleksji naukowej Adolfa Dygacza*. W: *Adolf Dygacz 1914–2004. Życie i działalność*.

W latach 1988–1992 Turek prowadziła badania terenowe nad ludową obrzędowością czasu śmierci, nad zwyczajami przedpogrzebowymi odbywanymi w domu zmarłego, oprawionymi modlitwami i śpiewami religijnymi. Pozyskane materiały źródłowe w postaci nagrań własnych stały się podstawą opracowania monograficznego, zatytułowanego *Ludowe zwyczaje, obrzędy i pieśni pogrzebowe na Górnym Śląsku* (1993)¹³. W 1996 roku rozprawa ta została przedstawiona na Uniwersytecie Opolskim jako rozprawa habilitacyjna¹⁴.

Przedmiotem szczegółowych rozważań Autorki stała się tradycja i współczesność kultury rozpatrywana w aspekcie refleksji folklorystycznej, antropologicznej, religijnej, literaturoznawczej, muzycznej i kulturowej. Praca składa się z trzech części. W części pierwszej – zatytułowanej *Zjawisko śmierci w tradycyjnej kulturze Górnego Śląska* – opisane zostały ludowe wyobrażenia śmierci, wierzenia i przesady, pojęcia i poglądy oraz zwyczaje i obrzędy związane ze zgonem człowieka. W części drugiej, *Pieśni pogrzebowe na Górnym Śląsku*, zostało zdefiniowane pojęcie pieśni pogrzebowej, a następnie dokonany podział i klasyfikacja utworów funkcjonujących w kulturze ludowej Górnego Śląska (z uwzględnieniem historycznych uwarunkowań przemian kultury). Zaprezentowany został również unikatowy materiał (drukowany i rękopiśmienny) dokumentujący archaiczne struktury dawnej pieśni pogrzebowej i żałobnej, zachowującej reminiscencje średniowiecznych wątków literackich (*skarga umierającego, rozmowy człowieka ze śmiercią, dialogi ze śmiercią, spory duszy z ciałem*). W dalszej części opracowania przedstawiony został materiał źródłowy z zakresu religijnej pieśni pogrzebowej, zachowanej w żywej tradycji wśród mieszkańców małych społeczności lokalnych Górnego Śląska. Wyodrębnione przez Autorkę śpiewy koronkowe (dawnej proveniencji) oraz zwrotkowe pieśni religijne zostały poddane szczegółowej analizie funkcjonalnej (związki z obrzędem) i morfologicznej (tropy stylistyczne, wersyfikacja, strofika, melodyka, skalowość, struktura linii melodycznej, metryka, forma). Spośród przykładów pieśni wraz z ujęciami wariantowymi 56 zostało opatrzonych komentarzem i notą dokumentacyjno-porównawczą. Zebrany materiał został poddany również wstępnej ocenie. Trzecia część omawianej pracy, zatytułowana *Współczesny odbiór kresu ludzkiego życia*, zawiera rozważania Autorki poświęcone głębszej refleksji na temat współczesnego odbioru śmierci, zachodzących zmian obyczajowych oraz regresu dawnych tradycji. Praca potwierdziła żywotność ludowych tradycji związanych z fenomenem śmierci, tradycji ukazanych na tle przemian cywilizacyjnych oraz przemian posoborowych w Kościele katolickim.

Problematyka tanatologiczna podjęta w rozprawie habilitacyjnej została przez Turek eksplorowana i pogłębiana jeszcze wielokrotnie. Publikacje z tego zakresu

Red. L. SZARANIEC. Katowice 2007, s. 12–19; K. TUREK: *Tematyka śląskich pieśni górniczych*. W: *Katowice w 144. rocznicę uzyskania praw miejskich. Tradycje i dziedzictwo górnicze na obszarze Katowic z perspektywy XXI wieku*. Red. A. BARCIAK. Katowice 2010, s. 298–313.

13 K. TUREK: *Ludowe zwyczaje, obrzędy i pieśni pogrzebowe na Górnym Śląsku*. Katowice 1993, s. 152.

14 Data kolokwium habilitacyjnego: 13 czerwca 1996 roku, data zatwierdzenia: 25 listopada 1996 roku. Krystyna Turek uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych.

obejmują: 1) dokumentację współczesnych obrzędów przedpogrzebowych z opisem ich scenariusza; 2) rozważania na temat interetnicznych związków śląskich pieśni żałobnych i pogrzebowych; 3) kwestie religijności czasu śmierci; 4) zagadnienia komunikacji społecznej, zwłaszcza specyfiki przekazu folklorystycznego w ludowych uroczystościach żałobnych; 5) zagadnienie występowania idei *vanitas* i *memento mori* w utworach ludowych; 6) problematykę zjawiska śmierci jako tematu podejmowanego z dużym realizmem w ludowej twórczości wokalne. Do nowatorskich ujęć należą opracowania podejmujące temat współczesnego odbioru i przeżywania czasu śmierci i żałoby (kultury śmierci). Studia takie powstały na bazie lektury tekstów prasowych, tj. wspomnień i pożegnań żałobnych¹⁵. Warto dodać, że wyniki swych badań nad

15 K. TUREK: *Ludowa pieśń pogrzebowa jako prolegomena do badań interetnicznych*. W: *Kultura na pograniczu*. Red. D. KADŁUBIEC. Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach nr 1520. Katowice 1995, s. 69–82; K. TUREK: *Motyw śmierci-snu w pieśniach sierocych ze Śląska*. „Literatura Ludowa” 1997, nr 2, s. 45–59; EADEM: *Współczesne obrzędy przedpogrzebowe społeczności lokalnych Górnego Śląska*. W: *Problemy współczesnej tanatologii. Medycyna – Antropologia kultury – Humanistyka*. Red. J. KOLBUSZEWSKI. Wrocław 1997, s. 437–445; K. TUREK: *Reminiscencje średniowiecznego tematu śmierci w górnośląskiej pieśni ludowej*. W: *Przenikanie języka czeskiego i polskiego do poezji średniowiecznej i twórczości pieśniowej na Śląsku*. Red. L. MARTINEK, A. WÓJCIK. Cieszyn 1998, s. 133–144; K. TUREK: *Specyfika i charakter przekazu folklorystycznego w obrzędach czasu śmierci (na przykładzie Górnego Śląska)*. W: *Problemy współczesnej tanatologii...*, Wrocław 1998, s. 247–250; EADEM: *Religijność ludowa czasu śmierci (na przykładzie społeczności lokalnych Górnego Śląska)*. W: *Folklorystyczne i antropologiczne opisanie świata. Księga ofiarowana Profesor Dorocie Simonides*. Red. T. SMOLIŃSKA. Opole 1999, s. 135–142; K. TUREK: *Wątki wanitatywne w pieśniach pogrzebowych ze Śląska*. W: *Problemy współczesnej tanatologii...*, Wrocław 1999, s. 231–238; EADEM: *Wspomnienia pośmiertne na łamach współczesnej prasy śląskiej*. W: *Problemy współczesnej tanatologii...*, Wrocław 2000, s. 429–440; EADEM: *Temat śmierci w ludowych pieśniach górniczych*. W: *Problemy współczesnej tanatologii...*, Wrocław 2001, s. 425–438; EADEM: *Świadczenia pamięci. Wspomnienia i pożegnania żałobne na łamach prasy*. W: *Problemy współczesnej tanatologii...*, Wrocław 2002, s. 432–443; EADEM: *Tym, którzy odeszli. Współczesne pożegnania i wspomnienia żałobne*. W: *Problemy współczesnej tanatologii...*, Wrocław 2003, s. 347–355; EADEM: *Pieśń religijna w obrzędach przedpogrzebowych na Śląsku*. W: *Pieśń religijna na Śląsku. Stan zachowania i funkcje w kulturze*. Red. EADEM, przy współudziale B. MIKI. Katowice 2004, s. 58–76; K. TUREK: *Ludowe mowy pogrzebowe. Wybór materiałów źródłowych z komentarzem*. W: *Problemy współczesnej tanatologii...*, Wrocław 2004, s. 343–352; EADEM: *Święta Barbara – patronka dobrej śmierci. Recepcja kultu w ludowym repertuarze pieśniowym Górnego Śląska*. W: *Problemy współczesnej tanatologii...*, Wrocław 2005, s. 297–303; EADEM: *Współczesne formy pożegnań naszych zmarłych*. W: *Pejzaże kultury. Prace ofiarowane profesorowi Jackowi Kolbuszewskiemu w 65. rocznicę Jego urodzin*. Red. W. DYNAK, M. URSEL. Wrocław 2005, s. 821–829; K. TUREK: *Śmierć kochanków w ludowych balladach śląskich. Prezentacja źródeł*. W: *Problemy współczesnej tanatologii...*, Wrocław 2007, s. 323–330; EADEM: *Pieśni religijne. Ich funkcje i znaczenie w obrzędach przedpogrzebowych na Górnym Śląsku*. W: *Problemy współczesnej tanatologii...*, Wrocław 2008, s. 157–161; EADEM: *Wokół śmierci. Spotkania, dialogi oraz refleksje o śmierci w ludowej twórczości wokalne*. W: *Problemy współczesnej tanatologii...*, Wrocław 2009, s. 121–128; EADEM: *Modlitwy i śpiewy wstawiennicze za zmarłych we współczesnych obrzędach przedpogrzebowych*. W: *Problemy współczesnej tanatologii...*, Wrocław 2010, s. 129–135; EADEM:

tematyką śmierci Autorka prezentowała wielokrotnie podczas Krajowej Konferencji *Problemy Współczesnej Tanatologii „Tanatos”*¹⁶ organizowanej przez Wrocławskie Towarzystwo Naukowe.

Kolejny obszar badawczy w pracy naukowej Turek wyznacza folklor bożonarodzeniowy. W 1995 roku została opublikowana jej autorska książka *Kolędy górnośląskie*¹⁷, w której zebrane zostały utwory pochodzące z dawnych publikacji, zachowanych rękopisów oraz ze zbiorów własnych. Autorka dokonała najpierw teoretycznej charakterystyki zbioru, a następnie przedstawiła 111 kolęd według porządku:

1. Kolędy życzące, winszujące (noworoczne):
 - dla gospodarza i gospodyni (9);
 - dla dziewcząt i chłopców (10);
 - dla górników i hutników (2);
 - dla wszystkich odbiorców – w tym kolędy dla dzieci (12);
 - podziękowania za kolędę (9).
2. Kolędy bożonarodzeniowe przedstawiające zdarzenia związane z narodzeniem Jezusa:
 - obejmujące wątki apokryficzne (5);
 - opisujące Boże Narodzenie (13);
 - witające, adorujące Jezusa (23);
 - wspominające hołd Pasterzy, pastorałki (22);
 - opisujące pokłon Trzech Króli (6).

Ten obfity zbiór nutowy atrakcyjnie został przyozdobiony rysunkami Edwarda Josefowskiego. Do problematyki kolędowej Turek sięgała także później, przedstawiając ją w nowej perspektywie badawczej. Odrębne studia poświęciła kolędom życzącym z Górnego Śląska oraz kolędom apokryficznym zachowanym w źródłach śląskich¹⁸.

Kilkadziesiąt prac, które tworzą dorobek pohabilitacyjny Turek można uporządkować w cykle zagadnień dotyczących: 1) analizy oraz interpretacji materiałów pieśniowych; 2) prezentacji nowych źródeł folkloru, pochodzących z zasobów archiwalnych oraz własnych badań terenowych; 3) dziejów folklorystyki śląskiej z wyeksponowaniem tradycji inwentaryzacyjnych oraz naukowo-badawczych i wydawniczych; 4) problemów współczesnej tanatologii (antropologii śmierci); 5) dziedzictwa kulturowego i edukacji regionalnej.

Memento mori. Recepcja idei w ludowym repertuarze wokalnym. W: *Medycyna – Antropologia kultury – Humanistyka*. T. 16. Red. A. FURDAL. Wrocław 2012, s. 195–201; K. TUREK: *Pieśni maryjne w tradycyjnych obrzędach przedpogrzebowych.* W: *W kręgu polskiej tradycji i zwyczajowości*. Red. F.M. ROSIŃSKI, Z. KUPISIŃSKI, M. DZIURA. Lublin 2015, s. 177–188.

16 Od 1997 do 2012 roku, czyli w każdej z pierwszych piętnastu edycji konferencji.

17 K. TUREK: *Kolędy górnośląskie. Wybór źródeł i opracowanie*. Katowice 1995, s. 167.

18 EADEM: *Kolędy życzące z Górnego Śląska*. W: *Z kolędą przez wieki. Kolędy w Polsce i w krajach słowiańskich*. Red. T. BUDREWICZ, S. KOZIARA, J. OKOŃ. Tarnów 1996, s. 369–378; K. TUREK: *Kolędy apokryficzne w śląskich źródłach folklorystycznych*. „Literatura Ludowa” 1997, nr 1, s. 15–27; EADEM: *Słowo o kolędach*. Wkładka do płyty ZPT CD, 007 (ZAIKS 2001). Wyk. Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk”. Z cyklu „Złota Kolekcja”, vol. 7: *Święta Noc. Kolędy i pastorałki*.

Część prac ma charakter syntetycznych i monograficznych ujęć. Do takich należy studium *Górnośląskie pieśni ludowe* (1997)¹⁹, prezentujące ludowy repertuar wokalny według przyjętych zasad klasyfikacji i systematyki utworów ludowych. W opracowaniu omówiono właściwości tematyczne, treściowe i funkcjonalne podstawowych grup pieśni, wyeksponowano problematykę aksjologiczną i artystyczną utworów, egemplifikując wykład reprezentatywnymi przykładami. Autorka wyszła od zdefiniowania pojęcia pieśni ludowej i przypomnienia ważniejszych zbiorów górnośląskich obejmujących taki repertuar. Charakterystyka dokonanych przez nią grup pieśni objęła:

- pieśni obrzędowe (w tym pieśni obrzędowe rodzinne, czyli chrzcielne, weselne i pogrzebowe, oraz pieśni obrzędowe doroczne – związane z Bożym Narodzeniem, zapustne Gregorianki, Wielkanocne, na powitanie wiosny, sobótkowe i dożynkowe);
- pieśni powszechnie (czyli refleksyjne, historyczne, patriotyczne, społeczne, rodzinne, miłosne i zalotne, junackie, taneczne, pijackie, komiczne, obsceniczne i religijne);
- pieśni zawodowe (gospodarsko-rolnicze i pasterskie, myśliwskie, przemysłowe i rybackie, flisackie oraz inne pieśni zawodowe, np. rzemieślnicze, zbójnickie, żołnierskie, dziadowskie, górnicze i hutnicze).

Choć praca ta ma zwartą postać, to obfituje w bogatą treść ilustrowaną licznymi przykładami nutowymi.

Dokumentalno-interpretacyjny charakter ma praca *Śląskie pieśni ludowe ze zbiorów rękopiśmiennych Stanisława Wallisa* (2000)²⁰ zawierająca 126 nieznanych dotąd pieśni ludowych, uporządkowanych według kryteriów systematyki treściowo-funkcjonalnej. Opublikowane materiały źródłowe Autorka uzupełniła informacyjnym wstępem oraz posłowiem, zawierającym zarys życia i działalności Stanisława Wallisa, jego osiągnięcia naukowe i wydawnicze, charakterystykę ogłoszonych zapisów pieśniowych, wykaz publikacji oraz literaturę przedmiotu.

Perspektywa ujęcia syntetyzującego – dotyczącego wybranego obszaru dziejów folklorystyki śląskiej – zarysowała się w kolejnej publikacji Turek, zatytułowanej *Sylwetki zbieraczy i badaczy muzycznego folkloru Śląska* (2001)²¹. Praca ta ma charakter biograficzno-dokumentalny oraz interpretacyjny. Prezentuje życie i działalność miłośników i kolekcjonerów twórczości ludowej, badaczy folkloru, uczonych i wydawców śląskich zbiorów pieśniowych. Treść opracowania obejmuje trzy części. W pierwszej – zatytułowanej *Pionierzy folklorystyki śląskiej* – przedstawione zostały sylwetki Lompy i Juliusza Rogera. Oprócz zaprezentowania informacji o ich życiu i działalności folklorystycznej Turek dokonała oceny ich zasobów pieśniowych z perspektywy własnych doświadczeń śląskoznawczych, folklorystycznych, literaturoznawczych i muzycznych. W drugiej części opracowania, poświęconej twórcom monumentalnej edycji *Pieśni ludowych z polskiego Śląska*, zostały opisane dzieje narodzin tzw. edycji krakowskiej, dokonana charakterystyka poszczególnych tomów, obejmująca prezentację

19 EADEM: *Górnośląskie pieśni ludowe*. Chorzów 1997, s. 56.

20 EADEM: *Śląskie pieśni ludowe ze zbiorów rękopiśmiennych Stanisława Wallisa*. Zebrała, wstępem i posłowiem opatrzyła EADEM. Katowice 2000, s. 164.

21 EADEM: *Sylwetki zbieraczy i badaczy muzycznego folkloru Śląska*. Katowice 2001, s. 152.

ich zawartości źródłowej, oraz autorów, redaktorów i wydawców zbioru. Szczególna uwaga została skierowana na Emila Szramka – inicjatora wydania materiałów pieśniowych – a także na autorów dokumentalnych ujęć słownych i melodycznych, do których należeli: Łukasz Wallis, Feliks Musialik, Cinciała, Kupiec i Tacina. Trzecia część publikacji przynosi prezentację wybitnych badaczy folkloru śląskiego oraz redaktorów trzynomowej edycji *Pieśni ludowych z polskiego Śląska*. Omówione zostały w niej życie i działalność Bystronia, Józefa Ligęzy, Stefana Mariana Stoińskiego oraz Rylinga, a także ocenione ich dokonania badawcze.

W spektrum zainteresowań badawczych Turek zawsze pozostawały rozważania nad dawną i współczesną pieśnią ludową Śląska Górnego i Cieszyńskiego. Nurt ten reprezentowały takie publikacje, jak: *Charakterystyka pieśni ze zbiorów Józefa Lompy*²²; *Cieszyńskie pieśni ludowe ze zbioru Andrzeja Cinciały*²³; *Dawne i współczesne zapisy pieśni ludowych jako źródło wiedzy o kulturze muzycznej Górnego Śląska*²⁴; *Pieśni górnicze ze zbiorów Stanisława Wallisa*²⁵; *Śpiewnik pieśni lublinieckich Adolfa Dygacza*²⁶. Badaczka interesowała się także folklorem muzycznym gminy Wilamowice oraz przysłowiami z teki folklorystycznej Dygacza, których to zbiór poprzedziła przedmową i opatrzyła komentarzami²⁷.

Odrębny obszar zagadnień podejmowanych przez Turek stanowi problematyka dziedzictwa kulturowego Śląska, odczytywana w perspektywie edukacyjnej, poznawczo-dydaktycznej i wychowawczej. Opracowane przez nią tematy wskazują gamę sposobów i możliwości wykorzystania pokładów ludowej tradycji, ludowej twórczości artystycznej, jako materiału pogładowego w procesie edukacji społecznej, w tym przede wszystkim edukacji przedszkolnej, szkolnej, regionalnej, muzycznej, środowiskowej²⁸.

22 EADEM: *Charakterystyka pieśni ze zbiorów Józefa Lompy*. W: „Ojczyźnie jest niczem nie dłużny...”. *Józefowi Lompie w dwusetną rocznicę urodzin*. Red. J. POŚPIECH. Opole 1997, s. 47–68.

23 K. TUREK: *Cieszyńskie pieśni ludowe ze zbioru Andrzeja Cinciały*. „Kwartalnik Opolski” 1998, nr 3–4, s. 111–119.

24 EADEM: *Dawne i współczesne zapisy pieśni ludowych jako źródło wiedzy o kulturze muzycznej Górnego Śląska*. W: *Źródła muzyczne. Krytyka – analiza – interpretacja*. Red. L. BIELAWSKI, J.K. DADAK-KOZICKA. Warszawa 1999, s. 275–284.

25 K. TUREK: *Pieśni górnicze ze zbiorów Stanisława Wallisa...*, s. 179–201.

26 EADEM: *Śpiewnik pieśni lublinieckich Adolfa Dygacza. Ogólna charakterystyka zbioru*. „Kwartalnik Opolski” 2000, nr 1, s. 97–107.

27 EADEM: *Przedmowa i komentarze*. W: *Cztery pory roku w przysłowiaach ze zbiorów prof. Adolfa Dygacza*. Katowice 2000, s. 111.

28 EADEM: *Śląskie kołysanki ludowe jako materiał pogładowy w nauczaniu muzyki*. W: *Muzyka w edukacji i wychowaniu*. Red. H. DANIEL-BOBRZYK przy współudziale J. UCHYŁY-ZROSKI. Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach nr 1812. Katowice 1999, s. 113–120; K. TUREK: *Pieśń ludowa w procesie edukacji społecznej*. W: *Dziecko w świecie muzyki*. Red. B. DYMARA. Kraków 2000, s. 127–139; K. TUREK: *Walory dydaktyczne zbioru Oskara Kolberga „Pieśni ludowe do śpiewu z towarzyszeniem fortepianu”*. W: *Muzyka fortepianowa*. Zesz. XII. Prace Specjalne nr 59 Akademii Muzycznej w Gdańsku. Gdańsk 2001, s. 505–514; EADEM: *Muzyka ludowa we współczesnym modelu edukacji ogólnokształcącej*. W: *Muzykologia wobec przemian kultury i cywilizacji*. Red. L. BIELAWSKI, J.K. DADAK-KOZICKA, A. LESZCZYŃSKA. Warszawa 2001,

W tym kręgu zainteresowań mieści się publikacja zatytułowana *Dziedzictwo kulturowe Śląska. Folklor dziecięcy* (2002)²⁹, mająca charakter syntetycznego ujęcia podstawowych zjawisk folkloru dziecięcego. W pracy, której podtytuł brzmi: *Materiały pomocnicze z zakresu edukacji regionalnej*, omówiona została twórczość słowna i słowno-muzyczna adresowana do dzieci (tworzona przez dorosłych), jak również realizowana przez społeczność dziecięcą i młodzieżową. W tekście zawarte są autentyczne przekazy źródłowe (dawne i współczesne oraz pozyskane w terenie) i uwagi merytoryczne wskazujące cel metodyczny i edukacyjno-wychowawczy pracy. Oprócz folkloru pieśniowego (kołysanki, pieśni dziecięce i zabawowe, pieśni cyklu kalendarzowego, pieśni o tematyce zwierzęcej i żartobliwej) Turek zaprezentowała przykłady dawnych gier i zabaw, a także żywotne wzory folkloru słownego, zróżnicowanego tematycznie i strukturalnie (tradycyjne i współczesne rymowanki i wyliczanki), oraz tzw. drobne gatunki folkloru (przysłowia, prognozytyki, zagadki ludowe), zdominowane niekiedy tematyką regionalną, zwłaszcza górniczą. Podtytuł opracowania dopowiada, iż służyć ono może szeroko pojętej edukacji, zwłaszcza regionalnej, pomocnej w poszukiwaniu własnych korzeni i tożsamości, w zdobywaniu wiedzy o przeszłości i kulturze ludowej własnego narodu. Warto podkreślić, że szeroki odbiór społeczny przyczynił się do kolejnych wydań książki – w 2004 i 2006 roku.

Z inicjatywy Turek opublikowany też został cenny i dokumentujący działalność cieszyńskiego grona akademickiego druk zwarty zatytułowany: *Spis kompozycji oraz bibliografia prac naukowych i publicystycznych pracowników Instytutu Muzyki Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie*³⁰.

Badania prowadzone przez Turek-folklorystkę ze stopniem naukowym profesora³¹ obejmowały takie zakresy, jak:

- ludowa twórczość wokalna i taneczna różnych zawodów i środowisk³²;
- analityczny ogólny przegląd źródeł folkloru³³;

s. 174–179; K. TUREK: *Folklor muzyczny w procesie edukacji regionalnej*. W: *Integrujące wartości muzyki*. Red. J.K. DADAK-KOZICKA, W. JANKOWSKI. Warszawa–Cieszyn 2002, s. 125–136.

29 K. TUREK: *Dziedzictwo kulturowe Śląska. Folklor dziecięcy. Materiały pomocnicze z zakresu edukacji regionalnej*. Katowice 2002, s. 125.

30 Red. i opr. EADEM: *Spis kompozycji oraz bibliografia prac naukowych i publicystycznych pracowników Instytutu Muzyki Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie*. Cieszyn 2003, s. 212.

31 Tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych uzyskała 5 marca 2004 roku.

32 K. TUREK: *Pieśni rzemieślnicze w zbiorach śląskich*. W: *Ruda Śląska. Tradycja i teraźniejszość dla przyszłości. Kultura plebejska w mieście przemysłowym*. Red. T. SMOLIŃSKA, M. LUBINA. Ruda Śląska 2004, s. 40–61; K. TUREK: *Śląskie tańce ludowe w pracach Adolfa Chybińskiego*. „Polski Rocznik Muzykologiczny”, Warszawa 2004, s. 219–227; EADEM: *Pieśni myśliwskie w zbiorach folkloru śląskiego. Charakterystyka źródeł*. W: *Wokół kultury myśliwskiej. Szkice o tradycjach łowieckich ziemi pszczyńskiej*. Red. J. UCHYŁA-ZROSKI, R. SOLIK. Pszczyna 2008, s. 51–63.

33 K. TUREK: *Śpiewnik dziecięcy Emanuela Imieli*. „Rocznik Świętochłowski”. T. 6. Red. Z. KAPAŁA. Świętochłowiec 2004, s. 41–52; K. TUREK: *Śląskie pieśni ludowe w teki folklorystycznej Stanisława Wallisa*. W: *Rafał Maszkowski (1838–1901). Tradycje śląskiej kultury muzycznej*. Zesz. X. Red. D. KANAFA, M. ZDUNIAK. Wrocław 2005, s. 173–181.

- wątki religijne w twórczości pieśniowej³⁴;
 - problemy współczesnej tanatologii, zwłaszcza tradycyjna i współczesna obyczajowość czasu śmierci³⁵;
 - dziedzictwo kulturowe³⁶;
 - dorobek wybitnych folklorystów i badaczy kultury ludowej, ich drogi życiowe i osiągnięcia naukowe, a także biogramy Dygacza, Józefa Gallusa, Ligęzy, Wallisa³⁷.
- Krąg zainteresowań badawczych Turek, zainteresowań stale zgłębianych i poszerzanych o zagadnienia folkloru słownego i słowno-muzycznego, obrzędowego,

34 K. TUREK: *Pieśń religijna w obrzędach przedpogrzebowych na Śląsku*. W: *Pieśń religijna na Śląsku...*, s. 58–76; EADEM: *Święta Barbara – patronka dobrej śmierci. Recepcja kultu w ludowym repertuarze pieśniowym Górnego Śląska*. W: *Problemy współczesnej tanatologii...*, Wrocław 2005, s. 297–303; EADEM: *Polska pieśń nabożna na Górnym Śląsku w ocenie Jana Kudery*. W: *Polska muzyka religijna – między epokami i kulturami*. Red. EADEM, B. MIKA. Katowice 2006, s. 103–113; K. TUREK: *Treści katechizmowe w folklorze śląskim*. W: *Donum Natalicum Studia Thaddaeo Przybylski Octogenario Dedicata*. Red. Z. FABIAŃSKA, A. JARZĘBSKA, A. SITARZ. Kraków 2007, s. 191–200; K. TUREK: *Pieśni religijne. Ich funkcje i znaczenie w obrzędach przedpogrzebowych na Górnym Śląsku*. W: *Problemy współczesnej tanatologii...*, Wrocław 2008, s. 157–161.

35 EADEM: *Ludowe mowy pogrzebowe. Wybór materiałów źródłowych z komentarzem*. W: *Problemy współczesnej tanatologii...*, Wrocław 2004, s. 343–352; EADEM: *Pogrzeb basa – śląski zwyczaj zapustny*. W: *Problemy współczesnej tanatologii...*, Wrocław 2006, s. 203–210; EADEM: *Współczesne formy pożegnań naszych zmarłych*. W: *Pejzaże kultury...*, s. 821–829; EADEM: *Wokół śmierci. Spotkania, dialogi oraz refleksje o śmierci w ludowej twórczości wokalne*. W: *Problemy współczesnej tanatologii...*, Wrocław 2009, s. 121–128.

36 EADEM: *Walory poznawcze i dydaktyczne pieśni ludowych ze zbioru Waclawa z Oleska w opracowaniu muzycznym Karola Lipińskiego*. W: *Karol Lipiński. Życie, działalność, epoka*. T. 4. Red. D. KANAFA, M. ZDUNIAK. Wrocław 2007, s. 163–177; K. TUREK: *Wartości poznawcze śląskich pieśni ludowych*. W: *Wartości w muzyce. Studium monograficzne*. T. 1. Red. J. UCHYŁA-ZROSKI. Katowice 2008, s. 68–76; K. TUREK: *Rola tradycyjnych zwyczajów i obrzędów ludowych we współczesnym życiu społecznym*. W: *Śląsk a międzypokoleniowy przekaz tradycji*. Materiały z III Śląskiej Konferencji Naukowej „Ochrona historycznego dziedzictwa kulturowego”. Żory 2008, s. 7–12; EADEM: *Folklor muzyczny w edukacji regionalnej (na przykładzie Wojewódzkiego Przeglądu Zespołów Folklorystycznych „Wici” w Chorzowie)*. W: *Wartości w muzyce. Wartości kształtujące i kształtowane u studentów w toku edukacji szkoły wyższej*. T. 2. Red. J. UCHYŁA-ZROSKI. Katowice 2009, s. 49–56.

37 K. TUREK: *Adolf Dygacz (1914–2004). Wspomnienie w pierwszą rocznicę śmierci*. „Rudzki Rocznik Muzealny”. Ruda Śląska 2005, s. 109–120; EADEM: *Adolf Dygacz*. W: *Etnografowie i ludoznawcy polscy. Sylwetki, szkice biograficzne*. T. 2. Red. E. FRYŚ-PIETRASZKOWA, A. SPISS. Wrocław–Kraków 2007, s. 70–73; K. TUREK: *Adolf Dygacz – zarys życia i działalności*. W: *Adolf Dygacz 1914–2004...*, s. 7–11; EADEM: *Pieśni górnicze jako przedmiot refleksji naukowej Adolfa Dygacza*. W: *Adolf Dygacz 1914–2004...*, s. 12–19; EADEM: *Gallus Józef*. W: *Chorzowski słownik biograficzny. Edycja nowa*. T. 1. Red. Z. KAPAŁA. Chorzów 2007, s. 101–102; K. TUREK: *Ligeza Józef*. W: *Chorzowski słownik biograficzny. Edycja nowa*. T. 2. Red. Z. KAPAŁA. Chorzów 2008, s. 235–238; K. TUREK: *Wallis Stanisław*. W: *Chorzowski słownik biograficzny. Edycja nowa*. T. 2..., s. 463–466.

zawodowego i środowiskowego, jest faktycznie imponujący. A liczne jej publikacje naukowe – łącznie 170 pozycji, w tym 10 książek i ponad 130 artykułów – tylko to spostrzeżenie potwierdzają.

Warto także nadmienić, iż Turek niejednokrotnie zajmowała się krytyką naukową, napisała też kilka recenzji wydawniczych. Wraz z piszącą te słowa redagowała kilka tomów prac dedykowanych muzyce religijnej³⁸. Czynn timer uczestniczyła w konferencjach naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym, podczas których wygłosiła ponad 80 referatów. Brała też udział w pracach Komisji Etnologiczno-Folklorystycznej przy Śląskim Instytucie Naukowym w Katowicach (1984–1990) oraz w pracach zespołu badawczego przy Akademii Muzycznej w Katowicach, rozpatrującego tematykę kultury muzycznej na Śląsku (1988–1990).

Nie mniej bogata od naukowej okazała się praca dydaktyczna oraz organizacyjna Turek. Bohaterka niniejszego tekstu wypromowała jednego doktora nauk humanistycznych oraz blisko 200 magistrów wychowania muzycznego i edukacji artystycznej w zakresie sztuki muzycznej. Jako recenzent brała udział w przewodzie habilitacyjnym na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego (2005).

W latach 2002–2003 Turek pełniła funkcję Zastępcy Dyrektora Instytutu Muzyki ds. Naukowych na Wydziale Artystycznym w Cieszynie, następnie (w latach 2003–2008) była Dyrektorem tegoż Instytutu oraz Kierownikiem Katedry Instrumentalistyki (2007–2009). W latach 2008–2011 pełniła funkcję Zastępcy Dyrektora Instytutu Muzycznego ds. Naukowych oraz Kierownika Katedry Kompozycji i Teorii Muzyki na Wydziale Artystycznym w Cieszynie. Była długoletnim członkiem Rady Wydawniczej Uniwersytetu Śląskiego (wchodząc w skład Komisji Senackiej), Wydziałowej Komisji ds. Badań Naukowych i Podziału Środków, Wydziałowej Komisji Konkursowej ds. Profesur. Była także redaktorem serii „Muzyka” Wydziału Artystycznego. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, Sekcji Muzykologów Związku Kompozytorów Polskich, członkiem Komisji ds. Polsko-Czeskich i Polsko-Słowackich PAN – Oddział w Katowicach, a od 2003 roku członkiem Komisji Studiów nad Przyszłością Górnego Śląska PAN – Oddział w Katowicach. Pełni również funkcję wiceprzewodniczącej Rady Muzealnej przy Górnośląskim Parku Etnograficznym w Chorzowie.

Reasumując i porządkując niniejszy wywód należy podkreślić, że dorobek naukowy Turek jest bardzo obszerny i obejmuje różnorodną problematykę badawczą. Można w niej wyłonić takie obszary, jak:

- kultura muzyczna Górnego Śląska;
- dawna i współczesna twórczość kompozytorów śląskich;
- tradycja ludowa i dziedzictwo kulturowe regionu;
- zagadnienia folkloru muzycznego (obrzędowego, religijnego, zawodowego i środowiskowego), zwłaszcza śląskiej pieśni ludowej;

³⁸ EAEDM, przy współudziale B. MIKI: *Pieśń religijna na Śląsku...*, s. 132; K. TUREK, B. MIKA: *Polska muzyka religijna...*, s. 205; EAEDM: *Muzyka religijna – między epokami i kulturami*. T. 1. Katowice 2008, s. 229; EAEDM: *Muzyka religijna – między epokami i kulturami*. T. 2. Katowice 2009, s. 297; EAEDM: *Muzyka religijna – między epokami i kulturami*. T. 3. Katowice 2012, s. 152.

- dzieje folklorystyki polskiej;
- aksjologia i funkcje folkloru, zwłaszcza rola i znaczenie pieśni w tradycyjnej kulturze ludowej;
- regionalizm w edukacji społecznej;
- współczesna tanatologia (antropologia śmierci) z uwzględnieniem tradycji i obserwowanych przemian w obyczajowości czasu śmierci.

Słynny folklorysta i – przypomnijmy – promotor pracy doktorskiej naszej Bohaterki Dygacz powiedział: „Krystyna Turek, teoretyk muzyki, folklorysta i pedagog [...] to niezwykła osobowość twórcza i pedagogiczna, człowiek o wyjątkowych walorach osobistych, z których czołowe miejsce zajmuje pracowitość, sumienność, precyzja i wytrwałość – kamienie węgielne wszelkich osiągnięć”³⁹. Trudno o lepszą konkluzję.

Bogumiła Mika

Krystyna Turek – a researcher of folklore and a teacher

An anniversary contribution

SUMMARY

The present article is devoted to a well-known researcher of folklore and a teacher – Krystyna Turek. She is one of the people who enrich the musical culture of Górný Śląsk and Śląsk Cieszyński with their life and their scholarly activity. Her research interests are focused on the problems of the musical culture of the Silesian region – they were initiated during her studies in the Katowice-based Academy of Music. In 1973, working under the supervision of prof. dr hab. Adolf Dygacz, Turek began her proper scholarly activity devoted to Silesian folklore studies. In the course of years Turek's circle of research interests expanded and as a result it covered such areas as: folk vocal and dance-based works of various professions and communities, an analytical overview of the sources of folklore, religious themes in song-based works, the problems of modern thanatology, especially the traditional and the modern customs of the time of death, the cultural heritage of Śląsk, the output of distinguished folklorists and the researchers of folk culture, their life paths and scholarly achievements. Turek is the author of 170 publications, including ten books and over 130 articles.

KEYWORDS: Krystyna Turek, folklore, thanatology, cultural heritage, Silesian folk song

39 WOJAND [ANDRZEJ WÓJCIK]: „*Belwederska*” profesura Krystyny Turek. „Gazeta Uniwersytecka UŚ” 2004 nr 7(117), <http://gazeta.us.edu.pl/node/221521> [dostęp: 18.03.2017].